

8. Gwneud i bethau ddigwydd!

Yn y pen draw mae'n rhaid i nod y Strategaeth yma sicrhau newidiadau cadarnhaol i iechyd, gofal cymdeithasol a lles cyfredol pobl Gwynedd. Ond, un o'r pryderon a godwyd yn ystod y broses ymgynghori oedd y cyfyngiadau ariannol sydd ar hyn o bryd yn cael eu teimlo gan asiantaethau statudol ac anstatudol mewn iechyd a gofal cymdeithasol. Yn wir, mae'r hinsawdd ariannol bresennol yn pwysleisio'r angen am weithio a chynllunio a chomisiynu gwasanaethau ar y cyd lle bynnag mae hynny'n bosib er mwyn cyflenwi gwell gwerth a safonau gofal uwch i'r dinesydd. Nid yw bob tro yn hawdd mesur newid ac mae hyn yn arbennig o wir wrth ystyried llwyddiant mesurau ataliol aml asiantaeth.

8.1 Strategaeth Ariannol

Mae angen cynllun ariannol i gefnogi'r newidiadau gwasanaeth angenrheidiol er mwyn cyflawni nodau ac amcanion y Strategaeth yma. Cydnabyddir fodd bynnag, y bydd angen at ei gilydd, i gyllid ddod o ffynonellau lleol presennol ac na fydd yno gynnydd sylweddol i gyllidebau a ddyrannwyd gan Lywodraeth y Cynulliad.

Felly bydd angen i'r Bartneriaeth Iechyd, Gofal Cymdeithasol a Lles weithio tuag at atgyfnerthu cynlluniau ariannol sefydliadol sy'n effeithio ar feysydd blaenoriaeth y Strategaeth yma. Bydd dull gweithredu o'r fath yn gofyn am fwy o gydweithredu rhwng disgyblaethau ariannol sefydliadau'r Bartneriaeth.

Her sylweddol i'r Bartneriaeth fydd ei gallu i gytuno ar egwyddorion allweddol lefel uchel fydd yn gallu rhoi sail i sefydliadau unigol gynnwys eu risgiau a'u cyfleoedd eu hunain o'i mewn, wrth barhau i gefnogi'r Strategaeth ar y cyd yma.

Bydd hefyd yn hanfodol cyfathrebu cynlluniau a manylion ariannol mewn ffordd sy'n arwain at wneud penderfyniadau mewn modd gwybodus trwy gyflwyno gwybodaeth ariannol mewn ffyrdd sy'n rhoi gwell cefnogaeth i ailgyfeirio adnoddau, (e.e. mapio gwariant ar gyfer gwasanaethau i gyfres o leoliadau gwahanol yng Ngwynedd).

Bydd y Bartneriaeth felly yn atgyfnerthu cynlluniau ariannol trefniadol wrth fynd i'r afael â'r nodau canlynol:

- Unioni anghyfartaledd mewn gwariant ar wasanaethau ar draws Gwynedd
- Datblygu cyllidebau cronedig rhwng adrannau'r Cyngor a'r GIG, lle ceir manteision gwasanaeth a/neu ariannol (Cytundebau 'Adran 33')

- Adnabod gwasanaethau i'w dadgomisiynu nad ydynt yn cwrdd ag anghenion y boblogaeth neu'n arddangos defnydd effeithlon o adnoddau er mwyn rhyddhau cyllid i'w fuddsoddi mewn moderneiddio gwasanaeth ar gyfer ein meysydd blaenoriaeth.

Beth rydym am ei wneud

Datblygu mwy o gydweithredu rhwng disgyblaethau ariannol sefydliadau'r Bartneriaeth ac archwilio'r cyfleoedd ar gyfer atgyfnerthu cynlluniau ariannol, cefnogi gwasanaeth a/neu fanteision ariannol.

8.2 Hybu Cydraddoldeb

O dan y Ddeddf Cysylltiadau Hiliol (Diwygio) 2000 a'r Ddeddf Gwahaniaethu ar sail Anabledd (2005), mae gan Fwrdd Iechyd Lleol Gwynedd a Chyngor Gwynedd ddyletswydd statudol i ddileu gwahaniaethu anghyfreithlon a hybu cydraddoldeb.

Fel rhan o'r broses ymgynghori, comisiynwyd y Rhwydwaith Amgylchedd Du (BEN) gan y Bwrdd Partneriaeth Iechyd, Gofal Cymdeithasol a Lles i ymestyn allan i'r tair cymuned lleiafrifoedd ethnig er mwyn cael mewnwelediad i'w hymateb i'r strategaeth ddrafft Iechyd, Gofal Cymdeithasol a Lles. Croesawyd y fenter yma gan y rhai a gymerodd ran yn yr ymgynghoriad ac mae'r Adroddiad Ymgynghorol gan BEN ar gyfer y Bwrdd Partneriaeth Iechyd, Gofal Cymdeithasol a Lles yn amlygu agweddau o iechyd a gwasanaethau gofal cymdeithasol i leiafrifoedd ethnig sydd angen sylw.

Hefyd comisiynwyd Cymdeithas Cyngor ac Eiriolaeth Gogledd Cymru i ymgynghori gyda nifer o grwpiau defnyddwyr. Cynhaliwyd tri digwyddiad ymgynghori gyda thri grŵp defnyddwyr gwasanaeth. Cynhaliwyd un cyfarfod ymgynghori gyda phobl hŷn mewn canolfan dydd, cynhaliwyd un arall mewn canolfan hamdden lle gwahoddwyd unigolion â nam ar y synhwyrâu neu anableddau corfforol a chynhaliwyd yr olaf yn Antur Waunfawr lle cafodd defnyddwyr gwasanaeth ag anableddau dysgu, gyfle i gymryd rhan. Dywed yr Adroddiad bod yr ymateb i'r Strategaeth at ei gilydd yn un cadarnhaol gyda chwestiynau a phryderon yn cael eu codi ynghylch gweithrediad a monitro yn hytrach nag egwyddorion.

Mae asesiad effaith cydraddoldeb yn cael ei gynnal ar y strategaeth yma ar hyn o bryd. Mae hyn yn cynnwys rôl y Strategaeth mewn perthynas â dileu gwahaniaethu ar sail hil, rhyw, anabledd, tueddfryd rhywiol, oed, crefydd ac iaith a hyrwyddo cyfle cyfartal a chysylltiadau da rhwng grwpiau gwahanol.

O ganlyniad i'r broses effaith cydraddoldeb, dylid gwella'r gwasanaethau a ddarperir a sicrhau eu bod yn cwrdd ag anghenion y rhai sy'n eu defnyddio. Gellir defnyddio'r broses asesu yma hefyd i adnabod anghydraddoldebau gwirioneddol a phosib.

Beth rydym yn bwriadu ei wneud

Hybu'r defnydd o'r Asesiad Effaith ar Gydraddoldeb yng Ngwynedd fel modd o ystyried effeithiau strategaethau, polisiâu a gwasanaethau iechyd a gofal ar gymunedau, unigolion neu grwpiau gwahanol a lleihau anghydraddoldebau.

8.3 Teclyn Asesu Effaith ar Iechyd

Fel rhan o weithredu'r Strategaeth Iechyd, Gofal Cymdeithasol a Lles blaenorol, datblygwyd arf asesiad effaith iechyd lleol i asesu effaith posib pob strategaeth, polisi, cynllun, prosiect, newidiadau gwasanaeth neu ddatblygiadau ar iechyd a lles ein poblogaeth, ar draws pob gwasanaeth sector cyhoeddus. Mae defnyddio'r arf yma wedi codi ymwybyddiaeth o'r ffactorau cymdeithasol sy'n dylanwadu ar iechyd ac anghyfartaleddau iechyd, ac fe'i hyrwyddir ymhellach dros y 3 blynedd nesaf.

Beth rydym yn bwriadu ei wneud

Defnyddio arf asesiad effaith iechyd ymhellach fel ffordd o adnabod a mesur effaith dylanwadau cymdeithasol ac economaidd ar iechyd.

8.4 Prif ffrydio iechyd

Mae iechyd fel thema hefyd yn cael ei brif ffrydio i agenda Cyngor Gwynedd gan ddefnyddio'r Fframwaith ***Y Llwybr i Wella Iechyd*** ac mae'r Cyngor trwy ei rôl arweiniad cymunedol yn gyrru'r weledigaeth ar gyfer gwella iechyd yn ei blaen trwy gyfrwng nifer o strategaethau, mentrau a gwasanaethau allweddol.

Beth rydym yn bwriadu ei wneud

Codi ymwybyddiaeth o faterion iechyd ymysg pob pennaeth gwasanaeth o fewn y Cyngor a swyddogion mewn sefydliadau eraill.

8.5 Cynllunio Gweithlu

Os am gael effaith cadarnhaol ar wasanaethau yna mae'n rhaid gweithredu a darparu unrhyw strategaeth gan ystod o weithwyr aml sgiliau. Pryder allweddol arall a fynegwyd yn ystod y broses ymgynghori oedd sicrhau bod gweithlu oedd wedi'u hyfforddi'n briodol ar gael a chynnaladwyedd hynny i'r dyfodol er mwyn darparu'r lefel uchaf o ofal a ddisgwylid gan bobl Gwynedd.

Un canlyniad poblogaeth sy'n heneiddio yw'r nifer fawr o bobl hŷn sydd yn y gweithlu. Mae'n bosib bod nifer sylweddol o'r rhain hefyd yn cynnig gofal anffurfiol. Bydd poblogaeth sy'n heneiddio yn arwain at bwysau sylweddol ar wasanaethau ieched a gwasanaethau gofal eraill yn lleol.

Er mwyn ymdrin â'r materion hyn, mae'n rhaid cynnal gwaith i ddeall anghenion gofal gweithlu Gwynedd yn y dyfodol yn well. Gellir gwneud hyn mewn amryw o ffyrdd megis adnabod y gweithlu presennol a'u hanghenion yn y dyfodol, cydnabod bylchau yn y ddarpariaeth, a datblygu cyfleoedd hyfforddi a recriwtio. Mae cynllunio gweithlu gofal yn hanfodol i weithrediad llwyddiannus y strategaeth.

Beth rydym yn bwriadu ei wneud

Datblygu strategaethau gweithlu a fydd yn parhau i wella gwasanaethau gofal yng Ngwynedd a delio â phwysau o ganlyniad i newidiadau demograffig.

8.6 Comisiynu Gwasanaethau

Mae'n rhaid comisiynu gwasanaethau i gwrdd ag anghenion y boblogaeth ac mae angen iddynt hefyd fod yn fforddiadwy, cyrraedd ansawdd cytunedig a hybu cydraddoldeb. Comisiynu, er gwaethaf yr her, yw'r allwedd i ddarparu gwasanaethau ieched a gofal cymdeithasol fforddiadwy ac effeithiol yn y dyfodol.

Mae yno hefyd gydnabyddiaeth gynyddol o fudd sicrhau mynediad 'di-dor' neu 'gyd-gysylltiedig' i wasanaethau, pa bynnag sefydliad sy'n darparu'r gofal. Mae gwaith eisoes wedi cychwyn yng Ngwynedd i hybu'r dull yma o weithredu ar y cyd, megis datblygu Strategaeth Comisiynu ar y Cyd ar gyfer Pobl Hŷn. Gellir hybu a chefnogi gweithio ar y cyd hefyd trwy ddefnyddio trefniadau "Hyblygrwydd Cynyddol" o dan Adran 33 (Gwasanaeth Iechyd Gwladol Cymru) Deddf 2006.

Mae'r weithdrefn yma yn ffurfioli integreiddio gwell gwasanaethau ac yn darparu gwell gwerth am arian.

Beth rydym yn bwriadu ei wneud

Comisiynu gwasanaethau fforddiadwy o ansawdd uchel sy'n cyfarfod orau ag anghenion y boblogaeth, gan gydnabod budd comisiynu ar y cyd ar draws cyrff cyhoeddus.

8.7 Mesur llwyddiant

Mae Bwrdd Partneriaeth Iechyd, Gofal Cymdeithasol a Lles Gwynedd yn ymrwymedig i gefnogi a monitro gweithrediad y Strategaeth yma. Bydd datblygu Cynllun Gweithredu manwl ar gyfer pob maes blaenoriaeth allweddol yn hwyluso'r broses hon. Ond mae'n rhaid i'r Bartneriaeth allu cydnabod ac arddangos meysydd o lwyddiant yn ogystal â rhai sydd angen gwaith ac ymdrech pellach. Mae angen mesur perfformiad a gwerthuso ei effaith. I gyflawni'r nod yma, bydd y dangosyddion lefel uchel a nodwyd ar gyfer y Strategaeth gyntaf yn cael eu datblygu ymhellach er mwyn rhoi mesurau canlyniad eglur i amlygu cynnydd wrth wella iechyd a gofal pobl Gwynedd. Bydd adroddiad blynyddol yn amlinellu cynnydd a chyflawniadau allweddol yn cael ei gynhyrchu a'i ddsbarthu.

Beth rydym yn bwriadu ei wneud

Datblygu fframwaith rheoli perfformiad a chyfres o ddangosyddion lefel uchel i amlygu cynnydd wrth gyflawni gweledigaeth y Bartneriaeth yng nghyswllt Cynlluniau Gweithredu Blynyddol

8.8 Cyfathrebu

Bydd cyfathrebu effeithiol yn hanfodol os yw'r Strategaeth yma i'w gweithredu'n llwyddiannus. Mynegodd llawer o'r rhai a gymerodd ran yn y broses ymgynghori ar y strategaeth ddrafft, gan ymateb naill ai'n annibynnol neu ar ran sefydliad iechyd a gofal cymdeithasol yng Ngwynedd, ddymuniad i gael gwybodaeth am ddatblygiadau'r dyfodol a chael eu cynnwys yn y datblygiadau hynny.

Arf newydd pwysig wrth gyfathrebu negeseuon iechyd a gofal allweddol i unigolion a chymunedau fydd lansio gwefan newydd Cynghrair Her Iechyd Gwynedd yn y Gwanwyn. Bydd y wefan yn darparu gwybodaeth leol ar themâu allweddol her iechyd Gwynedd a chysylltau i adnoddau perthnasol. Bydd y fenter newydd yma yn cydweddu â Newyddlen y Bartneriaeth o fewn Newyddlen Gwynedd a gyhoeddir ddwywaith y flwyddyn sy'n amlygu mentrau newydd a negeseuon pwysig.

Os yw'r Bartneriaeth i gyflawni ei gweledigaeth o "iechyd a lles i bobl Gwynedd sy'n cymharu â'r gorau yn Ewrop", bydd rhaid cefnogi pobl i wella eu ffordd o fyw, i'w grymuso i gymryd cyfrifoldeb personol cynyddol a gwneud dewisiadau gwybodus am eu hiechyd a'u lles. Mae cyfathrebu yn arf pwysig yn hyn o beth ac mae'n rhaid i sefydliadau a phartneriaethau strategol weithio gyda'i gilydd i gyflawni'r weledigaeth uchelgeisiol yma.

Beth rydym yn bwriadu ei wneud

Gwella'r defnydd o ddulliau cyfathrebu fel arf i gyflenwi gweledigaeth y strategaeth yma.

Gwneud i bethau ddigwydd!

Meysydd allweddol ar gyfer gweithredu	<u>Beth rydym yn bwriadu ei wneud</u>
8.1 Strategaeth Ariannol	Datblygu mwy o gydweithredu rhwng disgyblaethau ariannol sefydliadau'r Bartneriaeth ac archwilio'r cyfleoedd ar gyfer atgyfnerthu cynlluniau ariannol, cefnogi gwasanaeth a/neu fanteision ariannol.
8.2 Hybu Cydraddoldeb	Hybu'r defnydd o'r Aseiad Effaith ar Gydraddoldeb yng Ngwynedd fel modd o ystyried effeithiau strategaethau, polisiau a gwasanaethau iechyd a gofal ar gymunedau, unigolion neu grwpiau gwahanol a lleihau anghydraddoldebau.
8.3 Teclyn Aseu Effaith ar Iechyd	Defnyddio arf aseiad effaith iechyd ymhellach fel ffordd o adnabod a mesur effaith dylanwadau cymdeithasol ac economaidd ar iechyd
8.4 Prif Ffrydio Iechyd	Codi ymwybyddiaeth o faterion iechyd ymysg pob pennaeth gwasanaeth o fewn y Cyngor a swyddogion mewn sefydliadau eraill
8.5 Cynllunio Gweithlu	Datblygu strategaethau gweithlu a fydd yn parhau i wella gwasanaethau gofal yng Ngwynedd a delio â phwysau o ganlyniad i newidiadau demograffig
8.6 Comisiynu Gwasanaethau	Comisiynu gwasanaethau fforddiadwy o ansawdd uchel sy'n cyfarfod orau ag anghenion y boblogaeth, gan gydnabod budd comisiynu ar y cyd ar draws cyrff cyhoeddus
8.7 Mesur Llwyddiant	Datblygu fframwaith rheoli perfformiad a chyfres o ddangosyddion lefel uchel i amlygu cynnydd wrth gyflawni gweledigaeth y Bartneriaeth yng nghyswllt Cynlluniau Gweithredu Blynnyddol
8.8 Cyfathrebu	Gwella'r defnydd o ddulliau cyfathrebu fel arf i gyflenwi gweledigaeth y strategaeth yma